[illegible]

[illegible]

Alius tractatulus vide in pr-
incipio libri

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

Item tractatus de creacione mundi de formacione
angelorum destinacione et ordinacione mundi
Item de antichristo et eius adventu et multa
alia de divinis officiis Item summa penitencia-
brem et utiles Item sermones pro notis Item
litigacio sathane contra genus humanum Item
sermo de purificacione beate virginis Item copia in-
dulgenciarum de institucione festi eiusdem virginis
gloriose Item historia eiusdem festi cum sermone
Item liber dyalogorum sancti Johannis crisostomi
Et sancti basilii cesariensis episcopi de dignitate sa-
cerdotali etc.

1) H* 10210

XV. Qu. 1156, 1–5

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski BUWr

Incipit ſermo de preſentacione beatiſſime virginis Marie

Sermo de p̄ſentacione

P Onite archā in ſanctuariū tēpli qd̄ edificauit ſalomon. Scribūt̄ v̄ba hec originaliter ſecundi paralip. xxxv capitulo. et ꝓdicendorum congruūt exordio. Que quidem v̄ba quam apte deſeruiant materie hodierne feſtiuitatis. īfra mox patebit ante Aue ꝛc. ¶ Kariſſimi illuxit hodie p̄clara celebris feſtiuitas glorioſiſſime virginis genitricis dei marie. notāter feſtiuitas ſue ſancte ḡroſe ac ſalutaris preſentacionis in templum ꝙut ſcꝫ eius felices ꝛ ſancti parentes. ioachim et anna eam in puericia poſt ablactacionem oīpotenti deo publice ꝛ ſollemniter obtulerunt et preſentarunt. in ſanctū eius templū iheruſoloitanum. Adinibi habitādum et ei deuotiſſime ſ̄uiendum die noctuqꝫ. Necnō ꝓ alijs q̄buſdā pijs et ſanctis cauſis infra in corpore ſ̄mōis tāgēdis: Que quidem laudabilis ac ſalutaris p̄ſentacio ſanctiſſime virginis marie. a ſanctis eius parētibus pro tam arduis et ſanctis cauſ̄ infra dicēndis facta. omnipotenti dō tā ḡta fuit et accepta et hūano generi tā vtilis ſalutaris ꝛ ꝓficua ut infra ſuo loco dicet̄. Qd̄ haut dubiū merito veniebat feſtiue celebrāda in ſancta dei eccleſia. ſicut cetera eiuſ dē benedicte v̄ginis feſta

H. (*91)
Cop. 5392.
VK. 1050

XV. Qu. 1156. 2

prout in h° ſmōe cū dei adiutorio ſufficiēt pbebit
Et licet p̄dē i hijs t̄ris nō fuit ꝑplāriter celebrata
Eſt tñ m̄lto tempe in m̄ltis etiā haꝝ terraꝝ locis
cū feſto ſaltē chori. in pluibꝰ cathedralibꝰ ꝛ ām̄s
collegiatis eccleſijs peracta t̄ta et obſuata ſollē
nit̄ et deuote. quinymmo ē etiā in m̄ltis alijs ter
ris. ante annos m̄ltos cū ꝑplāri celebracōe ſollē
nit̄ obſuata. prout clare legit̄ in q̄dam famoſa
karoli r̄gis frācoꝝ eplā Que in c̄tis notabilibꝰ
cathedralibꝰ et collegiatis eccleſijs. ſcp̄ta habēt
cert̄ lcōnes. q̄ in matutīs in hoc pn̄ti glōſo feſto
legūt̄. Et nūc q̄dē. ē etiā eadē pn̄s hodiene feſtiui
tas. per r̄uerēdiſſim dn̄m colonīēſe; archiepm̄ i
hac ſūa dioceſi īſtituta ꝛ i dicta ſollēnit̄ et ꝑplāit̄
feſtiuanda. Cuiꝰ inſtitucōis vtiq; laudabil̄ mag
nā cōgruēciā in pn̄ti ſmōe. dn̄o dāte audientis
ſufficiētiſſie. Et q̄a mō ut filij obediēcie. pro glā
bn̄dicte v̄ginis. ad feſtiuādū cōueimꝰ. vnūq; de
p̄cipuis. ad rite feſtiuandū r̄q̄ſitis ē audicō pre
dicacōis v̄bi dei. ut p3 de cōſec̄. diſ. i. ca. Oms fi
deles ꝛ cā ſacdote. Et rera vtiq; huiuſmōi predi
cacō i feſtis merito fieri debet. de eorū ꝑpria ma
teria ut ex hac populꝰ fidel̄ tē ad duocionē pro
uocet̄. ꝛ in fide ac moibꝰ ut dignū ē rite in for
met̄. Jdo r̄ſtat meito hodie. de hꝰ feſti pn̄tacōis
ꝑpria ꝛ ſinglāi mateia ſmōe; fecē. Quaē eūdē
cū di adiutorio facturꝰ ſtatui i capud dicēdoꝝ v̄ba

BIBL. UNIW. WROCŁAW

meo iudicō ad hᵒ ſingularit̄ ꝯſuietā hec ſcꝫ po
nite archā i ſcūariū tepli qd̄ edificauit ſalomō
Que fuerāt v̄ba iuſſiōis. Joſie regis boni ad ſui
tpis leuitas veteris teſtemēti q̄s iuſſit archā in te
plū dei p̄ntarē. Nam cū ſcd̄m nicolaū de lira mul
to iaꝫ tp̄e an̄q̄ ipſe regn̄ret. archa teſtamēti extra
tēplū ꝯſtituta fuiſſet in dignū ip̄e iudicauit q̄ i
loco idignioi pōi debēt. q̄ ꝯſuari q̄ i illo digniſ
ſiō ſacto dei tēplo in ihrlm̄ ꝯſtituto q̄re eaꝫ inibi
ꝯferri ⁊ ēponi precepit. Ad q̄d̄ fc̄m ꝯueiens fi
gurā fuit eiꝰ qd̄ hodie fc̄tm̄ ē in btīſſima v̄gine
maria q̄ vēa viua ac ſactiſſia dī archa extitit in
q̄ etn̄i p̄tris celeſtis. filiꝰ vnigeītꝰ in cānai voluit
nouēqꝫ m̄ſibꝰ clauſus lacuit. ut infra ſuo loco
pleiꝰ dicet. Quā digniſſiāꝫ viuā archā v̄gineꝫ
bn̄dc̄āꝫ cū ſui ſc̄i parētes uſqꝫ ad tēpus ablactōis
in domo ſua. extra ſcꝫ tēplū ſollicite nutuiſſēt iā
n̄c iudicaūt nllūbi tā ꝯgne ēponēdā ⁊ ꝯſuādā.
ſic in ſactiſſio illo tēplo dei in ihrlm̄. Ad qd̄ ſe eā
de p̄ntādā ſcō ſuo voto dudū an̄ obligauerāt pro
ut infra pleiꝰ dicet. Cui ſuo voto hodie publi
ce et ſollēnit ſatiſfecerāt id ad implēdo iuxta qd̄
ſcribit pſalmo. xlᵒ. Redde altiſſimo vota tua. et
eccleſiaſtes. v. ſi qd̄ vouiſti dō. ne morerēs rēdere
Dic ēgo fecerāt quēadmod in v̄b̄ theātis ſonuit
ponite āchā ⁊c̄. De quibus ut ultra aliquid di
cere valeā. pro grā impetrāda dicaꝰ. Aue maria

SLUB
Wir führen Wiſſen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

Ponitē āchā ꝛc̄ Nūc caꝛiſſimi ut ī dicēdis
ſit āq̄s oꝛdo ꝓut expedit oīno ſit hec q̄ ſe
dicēdoꝝ q̄drimēbris diuiſio · n̄ ſbtil̄ et curioſa ſed
ōmino plana ꝛ hᵒ ipō̄ ſimplicib⁹ audiētib⁹ hanc
dubiū magis ꝓficua Pꝛīo faciā introductiōꝫ ra
dicalē ꝓ intelligēda mīgna ꝯgruēcia iſtitucōis
pn̄tis feſtiuitatis ex q̄ hec feſtiuitas ꝓ ſui noui
tate in hijs tꝑis ſpālr̄ n̄ paꝝ indigꝫ Scd̄o dicā
ḋ pꝛīcipali mateꝛia h⁹ feſti vn̄ nom̄ ſoꝛtit̄ a q̄b⁹
ſcꝫ et q̄lib⁹ ꝑſonis ꝛ q̄mō fc̄a ſit hodiēna pn̄tacō
Tercīo dicā ḋ rōabilib⁹ pijs ꝛ ſcis cauſ pn̄tacō
nis btīſſie v̄ginis marie ut magis pꝫ̄eat eiuſdē
pn̄tacōis vtilitas Qr̄to dicā ḋ eiuſdē ꝑſone pn̄
tate moꝛ poſt pn̄tacōꝫ ꝯūſacōe quō ſcꝫ ſe hūerit
in illo ſtatu ad quē n̄c ḋputata extitit · Iſte m̄ vi
det ſatis ꝯueniens oꝛdo · p̄bti ꝓ ſimplicib⁹ Et nec
vidᵒ q̄ pūcta hodie rōabilib⁹ dicī deāt q̄ꝛ iſta
iuxta h⁹ feſti exigēciā Naꝫ p cōmuia pūcta lau
dē ūgis btīſſime cōn̄ēcia i expedita eēt ſpāl̄ hu
ius feſti mateꝛia · ꝛc̄ · Agrediēdo itaqꝫ pꝫ̄m mēbꝝ
diuiſiōis reſtat radicalē facē introductōꝫ et per
eādē ſic i lucē ponē ꝯgruēciā mīgnā īſtitucōis h⁹
pn̄tis hodiēne feſtiuitatis · ut ſatis ītelligi poſſit q̄ꝛ
meito rōbilr̄ atꝫ laudabilr̄ fc̄a fuit Cū tn̄ in
v̄itate pn̄tis feſti mateꝛia ſiue res geſta celebri
feſtiuacōe digꝫ oīno īuēia ſit n̄ bn̄ ꝛ diligēt̄ exaīe
ꝛ diſcuſſa ꝛ tūc ſatis claē in lucē pōa · q̄ꝛ meito

in hoc ſmōe faciēdū erit ꝯpoſſe. ut minus q̄ſpi
aꝫ poſterius occaſiōꝫ hēat aliud ꝙ̄ bōm loq̄n̄di de
illa eadē noua feſti hꝰiſtitucōe. in hac diocesi no
uiſſio tpe p reuēndiſſim dn̄m archiepm̄ colōieſē
Nūc cariſſimi ut tal ꝯgruēcia huiuſmōi inſtitu
cōis fūdamētaliꝰ intelligat Aduertēdū eſt ꝙ feſtiui
tates glōſiſſie v̓ginis marie. n̄ ſūt aliō quā q̄dā
celebres ānue dies ꝯmeōracōis q̄ꝝdā p̄papuorū
q̄ in ea ſiue circa ea geſta ſūt. Que q̄dē preterte
ris magis dign̄ fuerēt taliſmōi feſtiua cōmeōra
cōe cū magna fidliū deuocōe ꝛ g̃tiaꝝ actōe Ob
hoc ſiue hac ꝺ cauſa. ꝙ hec eadē acta ꝓpter q̄ ei
feſtinat. magis cōſtat in ſalutē et vtilitatē toci
us hūani generis ꝓueniſſe ſiue ceſſiſſe Ido enim
omnibꝰ nob ꝓfuerūt debꝫ merito ab omnibus
cōmunit cū debita g̃titudiē ānue peragi ꝛ ꝯmeō
rari. ne ingti inueniam ſuper tātis bn̄ficiis mi
pēſis. Ex hoc fūdato uenio ad ꝓpoſitū. ſi modo
inuenimꝰ in veritate eiuſdem v̓ginis bn̄dcē p̄ntaci
onem in tēplū. mꝰ ceteris racōe q̄ꝝ ſibi feſtiua
ſic ut p̄mittit ſe hrē. hoc eſt ꝙ in tociꝰ hūani ge
neris ſpūalez ꝓfectū magnūqꝫ ſalutis bn̄ficiū
ceſſerit. ut infra p̄tēbit. Cur n̄ cōueniret tūc. hāc
eād virgis bn̄dcē p̄ntacōꝫ ſaltē hodie hiis n̄ris
tpoibꝰ feſtiue peragē ꝛ feſtiuāda iſtituē licꝫ huc
uſqꝫ factū n̄ fuit i hiis t̄ris. Nec tāditas hꝰiſtitu
cōis q̄mōlibꝫ diminuit feſtiuādi rōꝫ. aut hꝰ feſt.

magnitudinē. Capiamꝰ huiꝰ iam dcā planam et
optimā ſimilitudinē in feſto viſitacōis eiuſdē be
nedicte virginis marie ſic viſitauit ſcām elizabeth
ſuā ꝯgnatā Que q̄dē feſtiuitas viſitacōis. inter
ſex eius feſtiuitates vbiqȝ celebres m̄ltū tarde ⁊
vltimō ē inſtitute ⁊ ob hoc noua dn̄e feſtiuitas
nuncupata. Et tn̄ ideo minꝰ rōbiliter et īſtituta
n̄c ideo minor ceteris ē hn̄da. Quia in veritate ma
ior ē nōnllā alia eius feſtiuitate vetuſtior. vtpȝ
ōmibus bn̄ doctis q̄ rē fūdamentalr̄ examināre
norīt Si igit̄ tarditas īſtitucōis feſti viſitacōis
nichil eius minuit magnitudinē pari rōe ſic erit
d̄ hoc pn̄ti feſto pn̄tacionis. Nenninē ergo noſ
trū a feſtiuādi ſtudio q̄mōbrē retrahat tā rēces
et nouiſſia hꝰ feſti inſtitucō. Sȝ diligēt aduertere
curemus q̄ ſufficiēt ſbſit feſtiuādi rō ſic in pn̄ti
ſmōe cū dei adiutorio ꝓ paruitatis mee modu
lo in lucē ponē teptabo Et ut clarius q̄ȝ penſare
q̄at q̄ felix illa bn̄dcē v̄gis in templū pn̄tacio.
ōnino dig̃ ſit ſollēni et ꝑplāri feſtiacōe. ꝯſidemꝰ
hᵒ per ꝯpacōē ad eius natītatē. Cū eni hodiena
eius pn̄tacō ſit ꝑximior nobilr̄ magnificus mi
ficus grācioſus et benificus actus poſt eius natita
tē erga eā factus Cur minus rōbilit̄ feſtiuari debet
q̄ ipſa eius natiuitas p̄ſatis hiis rōibus iam e
numerandis. Nam p̄mo. Si v̄ginis benedcē na
tiuitas ſcā extitit n̄ minus ſcā fuit eius pn̄tacio

ꝙ ſic declaꝛ̃·qa eadẽ btã vgo q̃ in mũdũ ſcã ẽ nata·
ẽ poſtea ñ mi⁹ ſ; eq̃ vel magis ſcã in tẽplũ pñtata
a ſuis parẽtib⁹ ñ mi⁹ ſcis ꝙ tũc eſſet cũ ipſa naſ
cereꝛ̃·Ecce ſcitatẽ tã pñtatẽ ꝙ pñtaciũ pſoãrum
Quo aũt ẽ pñtata ut et ibi ſcitas nõ dfit·Cẽto
ad locũ ſcm̃ ideſt ad tẽplũ tũc tpis in orbe ĩrarũ
ſanctiſſim̃ puto ſalomõis Quaẽ aũt ſiue ꝓ q̃
cauſa ẽ pñtata vbi iteꝝ haut dubiũ ſcitas nõ de
erit dico h° ꝙ ñ ꝓ vñ tm̃ ſancta cauſa·ſ; ꝓ pluĩ
bꝫ·de q̃bus infra i ĩcio diuiſiõis m̃bro diceꝛ̃·ne
hec in troductõ nimiũ ꝓlõgeꝛ̃·Que cauſe eciã
rẽ q̃ ꝑus ſcã ñ fuiſſ; ſcã; effeciſſẽt·ſcꝑtuiã teſtãte
Scdo ſi ṽgis maĩe natĩtas ad ꝓ fciñ ⁊ ſalutẽ
hũani gnis fcã credit̃ cũ ipã parituiã eẽt ſalua
torẽ m̃di·Nõ ei⁹ mi⁹ i tẽplũ pñtacõ·cũ tñ ipſa
in hoc maĩali dei tẽplo cõtinue in dies magis
magiſq; in futuꝝũ viuũ filij dei tẽplũ in q̃ pro
nob̃ i carnaĩ voluit·ſit aptata ꝑparata et digni
ficata·ut infra plei⁹ ẽſtat dicẽdũ·Tercĩo et ſeq̃t̃
ex ⁊°·Si ṽgis natĩtas ex̃ fuit g̃oſa·ac nobis
bñficioſa prout bñ audiẽ in eiuſdẽ ſue natĩtaẽ
feſto ñ mi⁹ ei⁹ pñtatio qðqð eni grẽ meiti digni
tatis ac diuini muneis bñdicta ṽgo ex illa ei⁹
in tẽplũ pñtacõe ⁊ ſubſeq̃nti inibi habitacione
atq; cõuſacõe cõſecuta ẽ totũ nob̃ ceſſit in magnũ
ſalutis nr̃e bñficiũ·Cũ nõ ꝓpẽ ſe tm̃ ſit in tẽplũ
pñtata·ut infra in ĩcio diuiſiõis diceꝛ̃ mẽbro

Ex hiis iā breuit̄ dc̄is ſatis pz ut ſit̄ vtrobiqȝ
ſubē racō̄ feſtiuādi. Cū ſcd̄m btm̄ bernhard̄ bn̄
ficiū q̄ res ē ſub ḡtia feſtiuādi ſit vera et radical̄
cauſa de re eīn q̄ ſub ḡtia ē p̄ſtim cū hec vlt̄ no
bis in ſalutis ceſſit bn̄ficiū ſolemus feſtiuare
Ergo kaiſſimi. cū bn̄dc̄tē v̄ginis in tēplū pn̄ta
cio hodiēna. tal̄ ſit ut iam breuit̄ enumeātū ē
et infra adhuc plenius ptēbit Et h° n̄ minus q̄
eius natiuitas ↄſeqn̄s ē ipāȝ meito per ōnia fo
re ꝑplārit̄ celebrādā ſic̄ eius natiuitatem. Non
plus mō d̄ haꝝ feſtiuitatū cōparcōe. Nunc vl
tra p̄ſeu͛ eciā hodiēne feſtiuacōis ↄgruēciā āiis ⁊
modis p̄mo p veteis teſtamēti figurā. ſcd̄o per ad
huc aliā noui teſtamēti ſimilitudinē. De figura
legim⁹ ſecūdi rēgū. vi. q̄ dauid reducēs archam
dn̄i d̄ domo obededō in ciuitatem ſuā hoc fecit cum
magna ſollemnitate omni domo iſrl̄ ad hoc cō
gregata. Et eāt ibi magnū gaudiū iubilacō et
ſollēnis ſacrificōꝝ oblacō. Ecce kaiſſimi ſi fiebat
tanta ſollemnitas quādo illa lignea archa in do
mum dauid pn̄tabat̄. Quāto rōbilius ē ecclie̅
ſollemniſandū. in die pn̄tacionis benedicte vir
ginis marie in templum ſiue domū ōnipotentis
dei cum tamen alia archa veteris teſtamēti. figurā
eſſet ſanctiſſime virginis maie q̄ viua ⁊ ſancta
illa archa fuit in qua filius dei incarnandus
debuit ↄtineri. verum ſcȝ manna noui teſtamēti

Nã vtiqȝ pſtãcioꝛ ē veritas q̄ꝫ figuȓa lux q̄ꝫ vmbra
Et qđ putaꝰ· an eximiꝰ ēx et ꝓphã dđ iubilaſſet
cū tãta ſolēnitate añ ȃchã q̄ vtiqȝ lignū eȃt q̄ꝫq̄ꝫ
auro īītectū ſi nō in ſpū ꝓphetico ſigū hōraſſꝫ
in ſigno magis ſcȝ cordis ocul̄ attendēs· vrã vi
uã archã đi deſigtã et figuratã per illã ſui tēpoꝛ̄s
archã teſtamti Cōſidereꝰ kmi· ad huc pleniꝰ coꝛ̄
ſpōdētia iã dc̄e figuȓe ad figuȃtū· Dic̄ eñi lignea
archa predc̄tã· in ſe cō ťebat tabulas veteris teſ
tamti ita nr̄a viua archa ad hᵒ erat fabricata· ⁊
ad hoc in tēplū pñtata ut idonea fiēt continere
duas tabulas noui teſtamti hᵒ eſt coꝛpus ⁊ ani
ma dñi nr̄i ihū criſti q̄ ꝑ nr̄a ſalute in illa viua
archa ůgine maȋa aſſūpſit ⁊ ſibi vniuit ꝑ hac
itaqȝ viua archa haut dubiū ſcs ꝓpheta dđ tm̄
iubilabat et ſollēniſabat Certe huiꝰ ȃche ůgis
ſcȝ marie· in tēplū pñtacōꝫ ⁊ ibidem in habitacōꝫ
preuidebat in ſpū· iđ dauid dn̄s pſalmo· xx ťcio
q̄s aſcēdit in mōteȝ dñi aut quis ſtabit in loco
ſcō eiꝰ· Et rñdet· innocēs manibus et m̄do coꝛđ
qđ vtiqȝ đ nllō puro hoīne verius p̄t dici· q̄ꝫ de
glōſa ůgine maria· Quis eñi ſic innocens ȃ ſic
m̄do corde ſic ipſa· cū nemo ſit m̄dus a ſoꝛde· Et
ſcđm auguſtinū· omniū preter ipſam ſit dicere
Si dixerimꝰ q̄a pc̄m ñ hēmus ipſi nos ſeduci
mus et veritas in nob̄ nō eſt· p̄ma iohãnis p̄mo
Nūc de ſecūdo· i· de exēplo et ſimilitudine noui

teſtamēti eē aliqd huit. et valde clāe et in telligibi
li exemplo capiat⁹ feſtū eiuſdē bndcē vginis maie
primi⁹ poſt xpi dm̄ natiuitatē hº eſt puificacōis
ei⁹. Ob hoc em̄ pcipue celebrat eccleſia idē feſtū
quia ea die maria ūgo in fantulū filiū ſuū ihm̄
pntauit in tēplū ut ſiſtēt ideſt offerrēt eum dnō.
Cur gº nō ec ſilr̄ celebrarēt eccliā diē illū hodier
nū qn̄ ipā nō ſolū a parētib⁹ ſuis ē pntata ꝫ ec
ipſa ſemetipāꝫ pntauit in tēplū ut ſiſtēt ſe dnō
prout infra in ſcdo diuiſiōis mbro patebit prio
em̄ debuit merito ſe pntaē dnō tāq̄ ūgā floritu
ram poſtea ec ſuo tpe pntatuā florē pᵒ ſeipāꝫ tā
quā arboēꝫ poſtea ec fructū allatuā Ex hīs ōm
b⁹ ſufficiēt pēſaē poſſu⁹ q̄ ↄgruēt et meito hec di
es pntacōis bndicte ūginis maie ſit ſollēnit ec
tū ꝑplāri celebracōe feſtiuāda. Quā cōgruēciā
attēdēs modn⁹ ſūmus pōtifex ſāſſim⁹ dn̄s pau
lus ſcdus ad inſtāciā pncipū turigie hāc feſtiui
tatē in eoꝝ trīs celebrādā matuē admiſit cōceſ
ſit aꝑbauit et cōfirmauit ac eciā indulgēcijs
ſpālibus dotauit. q̄ vltra attēdētes ruēndiſſimi
in xpō prēs dm̄ archiepiſcopi magūtienſ ⁊ tre
uenſ pncipes elcōres. eāꝫ feſtiuitatē ec in ſuis
diocēſib⁹ ſilr̄ ꝑplārit celebrāda inſtituerīt. Que
ōnia dū ad aures ruēndiſſimi patris et dm̄. dm̄
ruperti archiepiſcopi colonienſ pncipis elctō
ris. racōnabilit ſunt dlata noluit ipſe in bndcē

ṽginis marie obſeqꝗs tardior ceteris iueniri qre
et ipe decreuit dcm̄ feſtū in ſua dioceſi pplātiē ce
lebrād instituē ꝯſenſu cleri ſui in ciuitate colonieñſi
ad id accedēte ꝓut ꝺ hᵒ in ſcā ſinodo futurā i craſ
tino ṽginꝗ celebrāda. publica fiet in ſinuacio de
ſinglāri eiꝰ ꝯmiſſione Cuiꝰ qdez feſti res geſta in
theāte fit manifeſta Et tm̄ de pꝛīo pnapalis di
uiſionis mēbro ꝛcᷓ ¶ Nūc ꝙ ad ſecūdū diuiſiōis 2m mēbꝝ
mēbꝝ ꝓcedo ad ſpūalē hꝰ feſti materiā exeqndaꝫ
ṽ n̄ poſſū nec dbeo ſilē ꝺ pntibꝰ bn̄dicte ṽginis.
qm̄ ipſi ſūt q filiā ſuā dn̄o do hodie pſentāūt. Et
credo n̄ puā btiſſime ṽgini in hᵒ fieri ꝯplacētiāz
ꝙ tā dignorum ⁊ ſcōꝝ ſuoꝝ pntū ꝗs optime no
uit hōrare celebꝛs hodie vn̄ ſecū habeat meōria
Cū tn̄ ipi ad rē geſtā vn̄ hodie feſtiuat plurimū
cooperati ſit pn̄tacōis ei paſſiue ſue filie eoꝝ pn̄
tacō actiā eā fuit veꝝ de eis tn̄ briuꝰ dicā ⁊ id pre
cipue ꝙ preciſe huc dbuit ad hꝰ feſti materiaꝫ. Le
gꝰ in aurea legēda. ꝙ felices illi ṽgis bn̄dcē pa
rētes. ioachi ⁊ anna ābo iuſti et ſcī ſine rephēſi
one in oibꝰ mādatis dn̄i incedētes. xx. annis in
matrīoio cohabitātes. ꝓlem n̄ habuerūt. Et qa
tūc tēporis. ob ꝓbrioſū erāt atꝫ maledcm̄. ṽ con
iugati infecūdi erāt. et pplm̄ dei iſrl nō auxierūt
ido valde ꝺſiderābāt ꝓlem hrē. Et rogarūt i ſuis
deuotis orōibꝰ et obſecrcōibꝰ altiſſimū. qtenꝰ dig
ret eis fecunditatem concedere et prolem dare

Nouerant em̄ bñ ꝙ ꝑteritis tēpoib⁹. pluribus ho
neſtis felicib⁹ perſoīs etiā ōnino ſterilib⁹. ð ſpāli
dei grā ꝓles tādez fuiſ ꝯceſſa Et ecce qd̄ fecerunt.
ut āplius mererēt exaudiri dicit dcā aurea legēda
Qd̄ vouerīt dño ſi eis ſobolē ꝯcederz. eā eius ſer
uicio diuo mācipaē vellēt h⁰ notate. q̄a plurim
huc defuit. Nūc ut abuiē valde q̄z ſiei poteſt au
dite ꝗtā grāz hij felices ſci ꝯiuges apd̄ deū inue
nerūt. Angel⁹ a deo miſſus ābos eos ꝯſolatus ē
eoꝝq; preces exauditas nūciauit. eiſq; felicē ꝓlē
promiſit. filiā ſcz ei q̄z met nom̄ aptauit. et q̄ua
dignā ſcā et ḡtioſa eēt futurā īitiauit. Adiecitq;
quō ipſa futurā mat̄ filij dei fieri deberet. Itaq; fe
lices illi ꝯiuges huiuſmōi diuinū promiſſū pat̄
et hilarit̄ in bōn ſpe exſpectabant ad impleri. Et
paulo poſt ꝯcepit ſcā āna huiuſmōi ꝓmiſſā felī
cē filiā mariā q̄ in vtero ei⁹ mox ſcificata ē. Et
ðcurſis nouē mēſibus eā peperit. et mariā voca
uit prout āgelus domini iuſſerat. hāc felicē bñ
dcāz ſuaz filiā. ſcā anna cū ōni ſtudio educauit.
vſq; ad temp⁹ ablactacōis ð quo infra plni⁹ dicet
Et ne dum hij felices coniuges. ſed ⁊ omnes eo
rum congnati. affines atq; vicini. de dono tam
nobiliſſime prolis. plurimum gauiſi ſunt in do
mino. congratulabant̄. deum collaudātes Nūc
cariſſimi. ad conplacendum virgini glorioſe. cō
uenit aliq̄d hic dicē de laud̄ iaz dcōꝝ ſuoꝝ ꝑnt̄ū

Sed ꝗuis ď eoꝝ laude pluꝛa legāť· volo tñ ꝓpe
buitatē eoꝝ laudē iſenuaē· valde paucis verbis
⁊ tñ ſatis notabilť cōphēdē ſic in q̄buſdā ecc̄ijs
legiť in lectōib⁹ matutinalibus· Sic iuſti ⁊ ſancti
ipſi fuerīt· et ad tlē ſplendorē virtutis puenerīt
q̄d lux vera· q̄ illuminat omēȝ hoēȝ· Iohis· i· ď eo
rum ꝓle carnem ſumere voluit· Cōgruū ei erat
optios eos eſſe homines· q̄s ille q̄ cōditoꝛ ē vni
ūſoꝝ elegit ad ɔceptiōȝ gn̄acōȝ atq̄ educatiōȝ ſue
bn̄dicte matris hec ē gn̄atio de qua ſcribiť ſapi
encie quāto O q̄ꝫ pulcra ē caſta gn̄acio cū carita
te hec ideo dixi· ne ſilētur hodie ď pn̄tib⁹ ūginis
⁊ eoꝝ laude· q̄ꝝ meito cū ſua ꝓle celebris debet
habeí laudis meōria Quos et vos oīs q̄ ad h⁹
feſtū cōueīſtis hodie cū ſua bn̄dicta filia hōrare
et inuocaē dētis rogātes ut criſtū ſuū nepotē ꝓ
voƀ fidelť exorēt· Quis eñi dubitet· quin xp̄s
libenť hōraē ⁊ exaudire velit· tā ſanctos dilctōs
ſuos auū ⁊ auiam· quoꝝ vtiq̄ȝ ipſe nepos eſt ſe
cūdū humanitatē· Nūc vltra kmi venio preciſe
ad ꝓpriā hui⁹ feſti mateiam et rē geſtā vnde feſ
tiuitas hec nom̄ ſoꝛtiť· Completo itaq̄ȝ per triē
niū ablactacionis tēpore· ſancti parentes ūgis
bn̄dicte ambo ſimul· eaȝ in iheruſalē cū oblacio
nib⁹ adduxerūt· ad ipaȝ dn̄o in templum pſen
tādaȝ et offerēdaȝ· in ɔtuberniū virginum q̄ die
noctuque in dei laudibus perſeuerabant· ut ſic

10

voto ſuo p̄dicto iam ſatis fecerunt. Et ecce q̄d
ibi accidit ardui miraculi anteq̄ ipi aſcēderent ad
tēplū. Erat aūt tēplū quindecī aſcēſiōis gͣdus nā
quia templū in mōte erat cōſtitutum. altare holo
cauſti quod forinſecus erat aditu nō poterat niſi
per huiuſmōi gͣdus. In horū ymo. v̉ginē cōſtitue
rūt. volentes ſe et ſua ſacrificia p̄parare ad aſcen
ſū quid accidit nullꝰ hominis cōductiōe expecta
ta. medio tempore. v̉go bn̄dcā cūctos illos gͣdus
ſn̄ adiutorio alicꝰ ita aſcēdit expedite et velocit̉
ac ſi iā perfctē etatis eſſ3. n̄ retroſpiciēs nec ut
ſolitu eſt infancie. parentes req̄rens. Et ut epi
phaniꝰ doctor grecus ſcribit. ſtupentibꝰ cunctis q̄
aderāt. adarā ſine adiutorio alioꝝ venit. ſeipſā
dn̄o deo pn̄tans et offerēs. vn̄de bene canitur q̄d
fugatū ē nature tu virtutū agis iure. et potes ex
gͣtia. O gͣtia d ſpectaculū atq3 miraculū. nō mō
voluit a parētibꝰ pn̄tari. ſ3 etiā ſeipſam pn̄tare.
ymmo preuenit pn̄tes. in q̄ apparet. q̄ntum fuit
hec eius pn̄tacio volūtaria et paratiſſima ⁊ per
cōſequens magis deo gͣta. O v̉go virginū. ut q̄d
ſic ꝓperaſti: audiſti me occulte vocem dilecti tui
te inuitātis. Surge ꝓpera amica mea. Si hanc
nō audieras cur ita ꝓperabas. ut nec pn̄tes tā
tillo tēpore expectares q̄uꝫ p̄parati tecū aſcēderēt.
r̄ſpōd3 ꝓ te Ambroſiꝰ. dicēs in eū. neſcit tarda
molimina ſpūs ſci gͣtia. Que haut dubiū hoc

miraculū in ipſa eſt operata qḋ vtiqȝ nō potuiſſꝫ
a natura in tāta puericia Nūc ut ait magiſter
in ſpeculo hiſtoriali parētes ṽginis ſacrificō ſuo
facto ſcḋm morem legis et voto ſuo nūc perfecto
filiam ſuā pñtatā·iuxta ſepta tēpli cū alijs ṽgi
nibꝰ ibidē in dei ſuicio educādis dimiſerīt Et ip
ſi poſt ğtes deo redditas·in domū ſuaꝫ ſūt reuſi·
Et ecce iterū aliud miraculū·qḋ ṽgo bñdicta in
tali eius puericia·nec tūc cū ſic a parētibꝰ rcedē
tibꝰ ibi dimittebat̄·neqȝ etiā poſtea vnq̄ꝑ moḋ
paruule poſt eoſdē pntes ḋfleuit Nūc cariſſi ē
hic racōnalis q̄ſtio q̄re parētes ṽginis eam tam
mane pñtarūt in templū:cur nō diſtulerīt quꝫ
ad āpliorē ānorū numerum corporiſqȝ vigorē ⁊
magnitudīeꝫ perueīret·Reſpōdet̄ qḋ ideo Quia
ſenſerūt iam in ea a deo ğtiam dei ēfulgē ⁊ hāc
etatem ſic ſupplere q̄ nō mīꝰ ymmo magis eſſꝫ
ad pñtādū ydonea et matură q̄ꝑ aă ꝯplitis etatis
iuuencula ut infra in quarto diuiſiōis mēbro
plenīꝰ patebit·ideo nō fuit diuciꝰ differēda voti
ſui adimplecō· Item ideo ut res geſta hodierno
feſtiuitatis ſue figuē plenīꝰ correſpōdēt· Nā hꝰ
hodiēne pñtacōis aptiſſia figuă duḋ preceſſeāt
in ſamuele ꝓpheta q̄ a mrē eiuſdē nōis cum mrē
ṽginis ſilē precibꝰ et votis obtentꝰ mox poſt ab
lactacōꝫ in templum eſt deo preſentatus et obla
tus·et ibidem dimiſſus·ut habetur·i·regum·i·

Nūc cariſſimi dilıgēt eſt h̄ aduẽtendū q̄mō parē
tes v̓ginis beate q̄ ex tā nobiliſſime pulcerrime
et iocūdiſſime ꝑſ ſue habitacōe cū eis. haut du
biū magnū cottidie habuiſſēt ſolaciū. Sponte
ꝓ dei honore. et hūani gn̄is vtilitate tali ſolacio
ſe priuauerūt in hodiēna ſibi ſue p̄ntacōe et ob
lacione O q̄ꝫ gratum mun⁹ obtuliſtis hodie om
nipotēti deo. vos felices p̄ntes tante prolis. Sꝫ
reuera multū per omnē modū datū eſt vob̓ a deo
habere tm̄ donū et hoc ipſū fouere et reddere deo
veſtro pro ſalute tocius populi. ymmo ꝓ p̄mi
cijs tocius generis humani. quis enim vnquā
ante tempora veſtra obtulit deo munus tā ſctm̄
tam immaculatum et tam gratum. Hic trahitur
notabilˀ doctrina ꝓ ꝯiugatis. ꝙ ſi qn̄do ſentiant
ꝓlem ſuā ad religione anhelare nō debent hoc
impedire ſꝫ ſpōte pro deo ſe ſolacō priuˀ qd̓ ex ei⁹
habere poſſent cohabitacōe prime. dei magis ho
norē attendendo. eiuſꝫ voluntatē ꝓprie ſue volū
tati in hoc p̄ferendo dicentes cū dauid pſalmo ſe
cūdi ſem̄ meū ſuiet ipſi ſcz deo ⁊c. Et ut mi⁹ eis
ſit debēt meōres eſſe exempli hodiēni qd̓ eis de
derūt parētes v̓ginis b̄ndcē in ei⁹ p̄ntacōe in tē
plū Aliā doctrinā vtilem trado h̄ ōib⁹ perſonis
pueros habentib⁹ qd̓ veſtros pueros. ſaltē hoc
modo do p̄ntetis. ut quādo ad ānos diſcrecōis
iā peruenerunt. eos dominicis et feſtiuitatibus

vobiſtū ducatis in templū dei ad diuina officia
miſſe ſcʒ et ſermonis p̄ſertim Alioquin ſi negli
gētes et ſn̄ dei timore erūt. vos eratis culpa quia
n̄ feciſtis debitū vēm inductōe recta ꝛ educatiōe
eoꝝ ad cultū dei. Tantū de 2° diuiſiōis mēbro
Nunc aggredior terciū diuiſionis m̄brū ad di cēdum ſaltē breuiť aliquid ꝺ racionabilibꝫ piꝭ 3m mēbrū
cēdum ſaltē breuiť aliquid ꝺ racionabilibꝫ piꝭ
et ſanctis cauſis. p̄ſētacōis bn̄dicte ugīnis in tē
plū ut ampliꝰ pateſcat eiuſdē p̄ſētacōis vtilitas
et ſalubritas Prima itaqꝫ cauſa eſt ut ſci eius
parētes ſcō ſuo voto de quo p̄dictū eſt pleniſſie
ſatiſfacerēt. Nam q̄a deuouerāt eā cultui diui
no oīno mācipādā nō potuit huic voto melius
ꝛ pleniꝰ ſatiſfieri. q̄ꝫ in officiīa templi in cōtuber
nio illaꝝ virginū. q̄ ſpālit̄ cū multa diligēn̄ ad
huiuſmōi cultū dei inſtruebāť. q̄qꝫ die noctuqꝫ
in dei laudibꝰ perſeuerabāt et in templo ſeruie
bāt ad id ſpecialit̄ deputate et inſtitute Secūda
cauſa ut pn̄tes virginis bn̄dicte angelice iuſſio
ni in hoc obtemperarēt ꝛ ſatiſfacerēt nā ut legi
tur in aurea legenda cū angelꝰ dn̄i eis ut ſupra
dictū ē nūciaſſe ꝺ tā felice ꝓle q̄ꝫ habitui eſſēt ad
iecit inť alia Nec forinſecꝰ inť ꝑplāres ſꝫ in tem
plo dn̄i morabiť. ꝺ ea q̄ſpiā ſiniſtrum aliquid
ſuſpiceť. Certe angelꝰ dn̄i bene nouit. q̄n̄tū pro
ad huc dicēdis cauſ expediebat. q̄ꝫ potiꝰ iā n̄c in
tēplo educarēť. Nā igiť tā magnalia dixerat ipſis

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski BUWr

ꝺ ſua felice ꝯple. merito obtēꝑetur ei tāq̄ fideli
⁊ ꝓdigno nūcio dī. Tercia cā. Quia cū bn̄dcā
v̉go p̄ačtis puris hominib⁹ erat gratia plena
diuinisq; donis excellēcius et habūdācius dotata
ita ut ſcd̄m btm̄. Jhero. in ſmōe nllis iā vſib⁹
eēt ipa eadēq; mācipanda n̄ diuinis. cōgruebat
optīe ut in nullo alio loco habitaēt q̄ꝫ in illo. q̄
etiā nō niſi ad diuinos vſus ſpectat. ymmo ad
huiuſmodi eſt factus ordinatus ꝺdicatus et ſup̄
alia loca ſactus. vti eſt tēplū dī. ꝺ quo p̄s. dō m̄
tuā decet ſanctitudo dn̄e. ⁊ itꝫ ſanctificauit tab̉
naculū ſuū altiſſimus. hinc legiť ī ſmōe. Nec
dignū eāt futuꝝ matrē dī alibi pn̄tari et habi
tare. q̄ꝫ in domo celeſtis pr̄is ſui. Nec q̄rendum
erat alibi ſacrariū ſpūs ſancti q̄ꝫ in templo ſcō dei
nec debebat habitaē in loco ymo cui⁹ vita erat ī
excelſo. Montana ergo pn̄tatur in mōtem tēplū
ſpiritus ſancti in templū dei et dom⁹ viua q̄ꝫ ſibi
edificauit eťna ſapiencia. collocata eſt intra do
mū edificatam a ſapiente ſalomōe ante pluima
tpa. Quarta cā eſt ut ipā bn̄dicta v̉go. ī tēplo
q̄ſi in aptiori et ꝯuēciori loco. ī dies magis magiſq;
diſponereť aptareť et dignificareť. ad id q̄ꝫ eāt
futurā. debuit eīm fieri et ſuo tempore eſſe digniſ
ſim̄ vnū templū filij dei in q̄ voluit incarnari iō
digne in templū pn̄tať intus hītaturā ⁊ ꝯuſaturā
vbi poterāt in lege domini. ⁊ in diuinis ſcp̄turis

plenius erudiri et in magna cuſtodia haberi ibi
q3 de virtute in v̓tutem ↄtinue pfectius ābulare
ibi etiā erat ōmis eius ğtia v̓tus et ſanctitas ne
dū cottidie exercenda ſ3 ⁊ ↄtinue ad augēda tā
q̄ꝑ in loco ad ōnia hec aptōri tā exerciciȷ quam
cuſtodie ois v̓tutis eius ⁊ ğtie hinc ſcribitur in
ſmone Deparata ꝓinde eſt maria ab ōni nō ſo
lum alio homie intellige mūdano. ſ3 etiā a patre
⁊ mrē ſeparata a t̓renis actib9 ſeparata ab ōni d
lectacōe ⁊ ↄcupiſcētia mūdi. et in tēplū ↄueni
entiſſie d̓putata ut meditaret ibi i lege dn̄i die
ac nocte et eēt ſub cura ſacerdotali. ſub viſitacōe
āgeli et ſub diſciplīā ſpūs ſancti. Dic nimir3 de
cebat v̓ginē ſcām que cōmunē cū deo prē habi
tatura erat filiū ſegregatā eē ab aliȷs hominibꝫ et
a mūdo et dicatā ſoli deo ut ſup̄ t̓ram ambulans
ↄuſacō3 haberet in celꝭ. et nutriret cibis angelicis
ut infra pleni9 habebit in q̄rto mēbro p̓ncipal
diuiſionis Ecce kmi. q̄mō ↄuenietiſſime bene
dcā virgo p̄ntata eſt in templū dn̄i vbi in dies
magis magiſ3 aptata et ꝑparata eſt in futuram
mrēm nr̄i redēptoris. Quod vtiq3 ōnib9 nobis
ceſſit in ꝓfectū ⁊ ſalutis bn̄ficiū magnū. Quō
ergo nō digne veniēt feſtiuād de illa tā felice et
ſancta ei9 p̄ntacōne in tēplnm ex qua tantum
bonū nob̓ ē ſubſecutū Et certi merito hodie deo
nr̄o et mr̄i eius bn̄dicte debe9 eē bn̄ ğti ſupertāto

bñficio. hoc em̄ vnū eſt qđ in magnis feſtis pre
cipue fieri dēt a bonis fidlibus. q̄ feſto qđ colūt
volūt ↄgrue ut ſcʒ ſup bñficio ex re ipā feſtiuita
tis pcepto dbitas per ſoluđ curēt ḡtiaꝝ acciōnes
Vltīa cauſa ad pñs ſit illa ut tā nobil' theſaur9
et tā pciosū clenodiū i loco ſibi magis cōgruo re
ponēt̄ ꝯ ↄſuaret̄. Hic em̄ dig̃ et ſacra ſacm̄ta. ꝯ
ſcōꝝ rliquie ac ſacra vaſa ꝯ ornamta ꝑ diuinis
officijs. i ſacto di tēplo ꝑ eoꝝ dignitate rponēt̄
et cōſuāt̄. Hic dbuit etiā ūgo hec ſanctiſſiā in
ſcōri loco reponi et cōſuari. q̄lis locus fuit ipſū
tēplū. Simile em̄ applaudit ſuo ſimili. Et loc9
dēt ꝓporcionari locato Item ſi rex ioſias iudica
uit dign̄ fore ꝙ ārcha veteris teſtamti ut ſup dcm̄
ē nō extra templū ꝫ poci9 in templo dberet repōi
ꝯ ↄſuari. mlto dignı9 dbuit viua archa dei ūgo
bñdicta atꝫ ſanctiſſima in ſacratū ſalomōis te
plū repōi ꝙ et ſic factū ē in hodiēna ei9 pñtacōe
iuxta ūba theātis. ponite archam. Et tātum de
tercio diuiſionis membro. Nunc aggredior q̄r
tum diuiſionis membrum ad dicendum etiam
ſaltem modicum de conuerſacione beate marie
virginis in templo mox poſt eius preſentaciōē
ymmo eadem die incipiendo. de hoc dicit quidā
deuotus doctor in ſermone ſatis breuitr ſed nō
minus notabiliter Et legitur in certis eccleſijs
in leccionib9 matutinalib9. Erat mox maria in

ãmiracõꝫ omnibꝰ. q̄ cũ trium tantũ eſſet ãnorũ
tam maturo greſſu ãbulabat ita perfctē loq̄baꝛ
et dei laudibꝰ inſiſtebat. ut nõ infantula pntaẽẽt
ſ; adulta et q̄ſi iam xxx. annoꝝ eſſet ita in oꝛõi
bꝰ perſiſtebat Et reſplẽdebat eiꝰ facies ut vix po
tuiſſꝫ in eius vultũ q̄ſq̄ꝫ intendere. bñ gͦ de ea p̄t
dici illð eccleſiaſtici. l. quaſi luna pleã i diebus
ſuis lucet. et quaſi ſol ꝛ̃fulgẽs. ſic illa ꝛ̃fulſit in
templo dei Legimus eć in lectõibꝰ matutinalibꝰ
qð dum ipſa horis cõgruẽtibus operi manuũ in
ſiſteret. ſic cetere v̓gines oĩa q̄ antiq̄ mulieꝛ̃s
in huiuſmõi vix facere poterãt iſta in teneritate
explebat. Ecce cariſſimi in hijs oĩbus iã dictis
operata ẽ gr̃a qð nõ habuiſſꝫ natura ideo canit̃
hodie in antiphõa. Radiat gr̃a iã in puella. et
ſapiẽn̄ refulget inpuula. Legimꝰ etiã in ſmone
ſic. In tẽplo dei precipue exercebat v̓go glorioſa
hec tria ſcꝫ vehemẽciaꝫ ſancti d̓ſiderij. feruorem d̓
uocõis et puritatẽ oracõis q̄bus nimiꝝ attigit
fontem illum ſublim̄ totiꝰ gratie ſic enĩ ſcriptũ
Oracio iuſti penetrat celos. Et quis iuſtus ſi nõ
maria iuſta de qua ſol iuſticie ortus eſt nob̓. Le
gimus itꝫ in alio ſermone virgo glorioſa in do
mi tẽplum pñtata. ad hoc principalit̃ vacabat
ut dominũ magnificaret et ſpũs eius in deo ſalu
tari eius exultaret prout ipſamet poſtea teſta
ta ẽ magnificat. quod in veſperis cotidie canit̃

De hac v̓ginis in tēplo cōuſacōe dicit etiā Jhe͛o in quadā eplā ad cromaciū et elidorū. et legit᷑ etiā hodie in lectōnib9 q̄ beata v̓go hanc regulam ſibi ſtatuit ut a mane uſ3 ad t̓ciā oracōnib9 inſiſteret a tercia uſq3 ad nonam operi manuū vacabat. notādū tertiano veriſimilit᷑ ſubtiliora ad templi ornatū valēcia p̄parando a nona ab oracōe non recedebat. quouſ3 angelus ſibi apparēs eſcā ei daret. Dicit ultra Jhero. q̄ cōtinue melius atq3 melius. in dei amore p̄ficiebat. Et ita fiebat ut ait idē. Jheroi9. in de vita ei9 et legit᷑ etiā hodie ut in vigilijs inueniret᷑ p̄or in ſapiēcia legis dei erudicior. i verā humilitate humilior in carminibus dauiticis elegātior. i caritate g̃ior i ōni puritate purior. et in ōni v̓tute pfectior. Erat enī cōſtās et immobil᷑ hanc iraſcētē nullus vl᷑ audiuit vnquā ōnis ſmo eius ita erat g̃cia plen9 ut cognoſceretur in lingua eius de9 ſemper in oracōe ac ſcrutacōe legis dei permanebat et erat ſollicita circa ſocias ſuas ne aliq̄ ex eis nimio ſmōe peccaret. l in riſu vocē ſuam exaltaret. vel aliqua in iurioſa vel ſuperba circa parem ſuam exiſteret. Sine intermiſſione benedicebat deum et ne forte in ſalutacione a laudibus dī tolleretur. ſi quis eam ſalutaret illa pro reſalutacione deo gratias reſpōdebat. cottidie ante eſcā quam de manu angeli accepiat ipſa tm̄ reficiebat᷑. eſcam vero quam a

pōtificib₉ templi cōseq̄bat᷑·paupib₉ diuidebat
Hic ergo crescebat puella puula·ſuauis ſīn ma
cula prudēs ꝛ decora·ut eſſꝫ vniūſis incōpabilis
et nllā ſibi ſimil' fieretq₃ capud v̄ginum excedēs
laudes angelorū et hominū ꝛc Et tm̄ breuit' d
q̄rto diuiſiōis mēbro Sicut cariſſimi audiſtis ā
mō per ordinē d q̄tuor p̄ncipalib₉·i·audiſtis hodi
erne feſtiuacōis magnā ɔgruēciā·2° h₉ feſti ſin
gularē materiā et rē geſtā·3° p̄ntacōis hodier
ne m̄ltiplicē mirabilem et ſcāꝫ cāꝫ Et q̄rto p̄ntate
perſoē laudabiliſſimā viuēdi formā·Hec hodie
deuote ꝯcogitātes·curēt₉ ut filij obediētie et tāq̄ ve
ri amatorēs genitricis dei hāc ei₉ feſtiuitatē libēt et
diligēt cū bō deuocōe et ḡtitudie nūc et i futuꝝ ſol
lēnit' peragē et feſtiaē ut per h° meām' apd ipſā
hāc grāꝫ q̄ ipa tāq̄ fidlis aduocata nr̄a·ſe p̄ntet
ꝑ nob' vultui nr̄i iudicis in cel' put nō paꝝ ne
ceſſe ē nobis miſerīs tā in nccitatib₉ vite p̄ntis·
q̄ in anguſtia mortis· Dicam₉ ergo eā deuote in
uocantes· O hominū et anglōꝝ dn̄a aduōta nr̄a
potētiſſima·et ſūmo nr̄o iudici ḡtiſſima nobis ſer
uis tuis ꝛlaxa crimina et mētes nr̄as illumia cor
da nr̄a i bono tepida·fac ut fiant in dō feruida
nr̄o tremēdo iudici te hodie p̄ntās ꝑ nob' loq̄ris
bō·et aūte indiggcōꝫ ſuā a nob' ut te intuēientes
meām' h i p̄nti ei₉ grāꝫ· et p₉ hāc fragilē vitā fe
licitatē eternā·q nobis preſtaē dignet᷑·Amen

UNIW.

Konserw.i oprawę
wyk.:B.Dębińska
(1994)

DK W PK25

konserwację wyk. K. Jakusz (2018) FDK ó PR 25

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
Stadt Görlitz
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski
BUWr

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

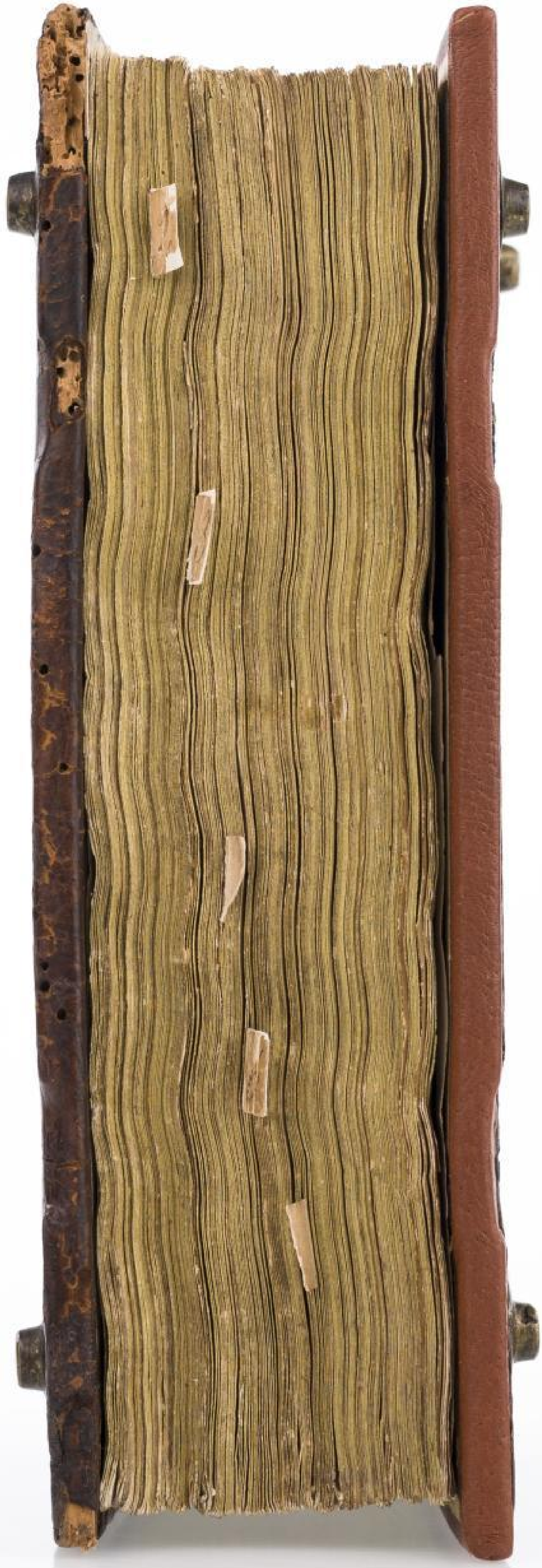

SLUB
Wir führen Wissen.
Stadt Görlitz
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

Incipit liber miſerie condicõnis humane a Lothario dyacono cardinali ſanctorũ Sergi et Bachi qui poſtea Innocencius papa appellatus eſt.

Incipiunt capitula primi libri.

De miſeria condicõnis humane. i
De miſerabili humane condicõnis ingreſſu. ii
De vilitate materie de qua formatus eſt homo. iii
De concepcõne infantis. iiii
De quali cibo cõceptus nutriatur in vtero. v
De imbecillitate infantis vi
De dolore partus et eiulatu. vii
De nuditate. viii
Qualem fructũ homo producit. ix
De breuitate huius vite. x
De incomodo ſenectutis xi
De labore mortalium. xii
De diuerſo ſtudio ſapientum. xiii
De varijs hominũ ſtudijs. xiiii
De diuerſis hominũ anxietatibus xv
De miſeria pauperis et diuitis. xvi
De miſeria dñorum et ſeruorum. xvii
De miſeria continentis et coniugati. xviii
De miſeria bonorum et malorũ xix
De hoſtibus humanis. xx
De creacõne anime. xxi
De breui leticia. xxii
De inopinato dolore. xxiii

natus in cōbuſtionē ⁊ cibus ignis. Utinā interemptus fuiſſem ī utero, ut fuiſſet michi mater ſepulcrum ⁊ vulua eius cōceptus eternus. fuiſſem enī quaſi nō eſſem de utero tranſlatus ad tumulū. Quis ergo dat oculis meis fontē lacrimarū ut fleā miſerabilē hūane cōdicōnis ingreſſū. Cōſideraui ergo cū lacrimis quō factus eſt homo ⁊ qd futurus ſit homo. Formatus factus eſt de terra ⁊ cōceptus in culpa natus ad penā. Agit praua q̄ nō licent. turpia q̄ nō decent. vana q̄ nō expediunt. fiet cibus ignis. eſca vermiū. maſſa putredinis. Exponā illud planius ⁊ dicā plenius. Formatus ē homo a puluere de cinere de luto. qdq3 vilius eſt de ſpurciſſimo ſpermate. Conceptus ī ſpurcō carnis. in fetore libidinis in feruore luxurie. qdq3 vilius eſt. in labe peccati. Natus ad laborē timorē ⁊ dolorē. qdq3 miſerius eſt ad mortē. Agit praua quibz offendit deū. offendit proximū. offendit ſeipſū. Agit turpia quibz polluit famā. polluit perſonā polluit conſciētiā. Agit vana quibz negligit ſeria negligit vtilia negligit neceſſaria Et fiet cibus ignis qui ſemper ardet ⁊ vrit inextinguibilis. Eſca vermis qui ſemp rodit ⁊ comedit. Immortalis maſſa putredīs q̄ ſemp ſordet et fetet horribilis.

Formauit igit̄ deus hoīnē de limo terre q̄ ceteris vilior eſt elementis. Planetas ⁊ ſtellas fecit ex igne. flatus et ventos fecit ex aere. piſces volucres fecit ex aq̄. hoīes et iumenta de terra. Cōſiderās ergo aq̄tica ſe vilē inuenit Conſiderans aerea ſe viliorē agnoſcit. Conſiderans

Quibus forte melius fuisset pro visu funiculi nunquam prodiisse
ad visum, quam dum monstra monstrantur ostendantur osten-
tui. Plerique vero diminuti membris et sensibus corrupti
nascuntur, amicorum tristicia, parentum infamia, propinquo-
rum verecundia. Quid hoc particulariter dixerim de quibusdam,
cum generaliter omnes sine sciencia, sine virtute, sine verbo na-
scuntur flebiles, debiles, imbecilles, parum a brutis distan-
tes, immo in multo minus habentes, nam statim ut ani-
malia nata sunt, gradiuntur, nos autem non solum erecti pe-
dibus non incedimus, verum eciam manibus curvati reptamus.

De dolore partus

Omnes enim na-
scuntur eiulantes, ut nature miseriam exprimamus.
Masculus enim recenter natus dicit A, femina vero E. Un-
de: Dicentes E vel A quotquot nascuntur ab Eva. Quid est
igitur Eva nisi heu ha? Utrumque dolentis interiectio est, doloris
magnitudinem exprimentis. Hinc enim ante peccatum virago,
post peccatum Eva meruit appellari, ex quo sibi dictum
audivit in Genesi: In dolore paries. Non est dolor sicut
parientis. Unde Rachel pre nimio dolore partus inte-
riit et moriens vocavit filium suum nomine Benoni, id est fi-
lius doloris. Uxor Finees subitis doloribus irruentibus
peperit filium ac paritque et in ipso mortis articulo voca-
vit filium suum ycabel, id est filius doloris. In ewangelio Io-
hannis: Mulier cum parit tristiciam habet, cum autem pepererit
filium masculum iam non meminit pressure propter gaudium
quia natus est homo in mundo. Concipit ergo cum immun-
dicia et fetore, parit cum tristicia et dolore, nutrit cum an-
gustia et labore, custodit cum instancia et timore.